БРОЈ 83 Цетиње, Петак 25. октобра 1913. год. ГОДИНА VI.

ЦИЈЕНА:
за Црну Гору на годину 10 перп., на по год. 5 перп.; ван земље 15 франака у злату.

за Црну Гору број 10 пара
за Стране Земље број 20 пара

лист излази
СРИЈЕДОМ и ПЕТКОМ

ВЈЕСНИК

АДРЕСА:
„Вјесник“ Цетиње, (Црна Гора)

ADRESSE:
„Viesnik“ Cettigné (Monténégro)

Рукописе ваља слати Уредништву „Вјесника„ а претплату и огласе Администрацији
Огласи се наплаћују по погодби

Шта нам предстоји?

Цетиње, 25. октобра

Лако је дати одговор на постављено питање. Предстоји нам рад по свим гранама државне управе. Предстоје нам судске и административне реформе, наоружање и реорганизација војске, економско и културно уређење, исплата ратних задужења и осигурање сирочади и удовица погинулих у рату и инвалида. Све то захтјева огромне издатке и кад би све то одједном студирали, кад би нужна средства одједном сумирали, ужаснули би се и декуражирали. Боље ће бити, дакле, ако се постепено и по реду приступи проучавању појединих потреба. Истина, све су државне потребе пријеке и неопходне, али се ипак и у томе може поставити нека разлика. Од неопходних треба понајприје задовољити најнеопходније. Нема сумње, сложићемо се у томе, да су од свију потреба ове четири најнеопходније: *исплата ратних задужења — реквизиција; осигурање сирочади и удовица погинулих у ратовима и инвалида; уређење хипотекарног кредита и уређење саобраћаја.* О њима намјеравамо да говоримо.

*

Ратни су издатци уопште велики. Њих ниједна држава не може сама својим средствима да задовољи. Мора да се обрати народу и на основу закона и законских уредаба о реквизицији од овога потражи помоћ у исхрани војске. То су, истина, неке жртве са стране народа, али то није поклон држави, то су привремене позајмице. Свака је држава дужна чим прије народу накнадити оно, што је путем реквизиције узела.

Природно је, да се је и наша држава морала послужити тијем средством. Она је на то имала право на основу односних уредаба, које јој сада намећу и дужност, да накнади оно што је тим путем узела. Образовање нарочите комисије за сређење рачуна реквизиције, која већ у велико ради и скоро ће бити готова с послом, доказ је, да је држава била свјесна те своје дужности. Хитност којом је држава приступила закључењу ма и малог и привременог зајма у ту сврху, доказ је, да она хоће савјесно својој дужности да одговори.

Сељак је тај, од ког је држава највише узела за војне потребе; он треба да буде тај, коме ће се држава најприје и одужити. Ово јој налаже поред осталог и то: што је сељак, уступајући држави најбољи дио свог иметка, онај баш који се даде лако уновчити, стављен сада у тешки положај, да до новца доћи не може, нити одговорити својим обвезама и према држави и према *приватним. Закон о мораторијуму,* који је сељака привремено заштитио од приватно-правних потраживања, и опортуно и правично одустајање државних власти од потраживања државних дажбина, ублажише унеколико стање сељака. Исплата реквизиције ставиће га у могућност да и он испуни своје обавезе. Тиме ће бити задовољена и прва потреба.

По неопходности друга је потреба исто такве природе као и прва. С моралног гледишта куд и камо је претежнија а у исто вријеме и тежа. Она захтјева један стални годишњи издатак и претходно строго правилно уређење. Одредити правилне и сразмјерне помоћи сирочади и удовицама погинулих и осакаћених у ратовима, тако је исто тежак посао, као и створити изворе одакле ће се те помоћи редовно издавати. Ако Велике Силе одрже обећање дано Црној Гори преко својих амбасадора у Лондону о финансијским компензацијама, ово ће се питање моћи сигурно ријешити. Од тог „међународног зајма“, како се те компензације сада називају, мораће се један дио одвојити и фондирати у сврху редовног издавања ових помоћи. Ово све разумије се у претпоставци, да ће тај међународни зајам бити у оном облику и под онаквим условима, како се то онда говораше. Иначе тај зајам, ма како био паметно инвестиран, једва ће моћи свој ануитет плаћати, а ови би издатци пали на терет буџета, који ће се и тако за првих неколико година јављати са великим дефицитом.

У сваком случају обје ове потребе могу се задовољити само посредством државног зајма, на чијем се закључењу мора неодложно радити.

*

Наш је сељак а и варошанин већим дијелом задужен код појединих новчаних завода или приватних лица. И у једном и у другом случају задужење је тешко. Интересна стопа са осталим споредним трошковима прелази 10%. Код новчаних завода мора се поред интереса плаћати још полугодишње 10% од главнице. Све то представља један знатан износ тако, да обвезници нијесу у стању и при најбољим околностима толико привриједити, да могу издржати себе и своје фамилије и отплате редовно вршити. Морају се стално задуживати, а посљедице тога задуживања су: јавне продаје непокретности, које вриједност имању умањују, и тумарање по свијету за зарадом.

Само један добро уређени хипотекарни кредит у стању је спасти наш народ, уз друге услове, од ове очигледне пропасти. Он би свео отплату интереса и главнице на сразмјерно незнатну суму и дао би могућности обвезницима, да својом привредом осигурају егзистенцију своју и својих фамилија и да одговоре својим обвезама.

Капитал данашње Хипотекарне Банке посве је незнатан да задовољи ову потребу. Морају се потражити нови капитали, па било то да их држава нађе зајмом и унесе у Хипотекарну Банку, било да у ту сврху даде концесију страним капиталима. Свакојако на ову сврху и само за стару Црну Гору мора се ангажовати један капитал од најмање десет милиона перпера. Досадање искуство као и та околност, да је у данашње вријеме врло тешко наћи зајам и ако се нађе, да су услови и одвише неповољни — упућује нас на закључак, да је цјелисходније и да ће се прије постићи успјех, ако се уређење хипотекарног кредита и задовољење ове тако важне и неодложне потребе повјери страним капиталима.

Ма како повољно ријешили питање хипотекарног кредита, о којему мало час говорисмо, опет тим самим не би бог зна колико помогли наш економски развој. Наша трговина, индустрија и привреда уопште тиме би мало што добиле, а за сељака би то била само привремена помоћ, јер он једино у развијеној привреди може привређивати и своје благостање поправити. Да би се и у том правцу пошло напријед и једновремено, као први и најглавнији услов јављају се комуникациона средства. Трговина нема полета нити га може имати, индустрија се и не јавља, а све с тога што је транспорт кроз неке крајеве наше домовине скоро немогућ, а кроз неке одвише скуп и неуређен. Ово особито вриједи за новоослобођену територију, гдје нема ни честитих крчаника.

Питање жељезница и одвише је тешко. Оно захтјева дуге студије и и велике капитале. На све то ми не смијемо очекивати. Ми морамо приступити и то одмах изради добрих колских путова. Они су куд-и камо јевтинији, прије се могу довршити а и задовољиће у довољној мјери прве потребе. Управо они ће припремити и осигурати успјех жељезница у своје вријеме.

Везати што прије добрим путовима сва главнија мјеста у новоослобођеним крајевима међу собом и са центрумима у старој Црној Гори и успоставити аутомобилски пренос трговине и путника потреба је, која се мора што прије задовољити. Иначе излажемо се опасности да трговину у новим крајевима сведемо на скоро ни на шта, а и оно што би је било, да јој пристаниште буде у Солуну. У том случају шта ће бити с нашим Баром и нашто нам и Бар и Море! Не, то се не смије допустити, Бар мора бити *наш* и служити као увозна и извозна тачка за сву Црну Гору.

За пробијање добрих колских путова у новим крајевима, довршење још недовршених у старој Црној Гори и поправку довршених потребан је један капитал од најмање осам милиона перпера. Нема говора о томе, да се то може извршити из редовних државних прихода. Мора се и за ово прибјећи зајму, али не једновременом и у цијелом износу, већ повременом грађевинском кредиту. Наиме, за ово подузеће треба ангажовати стране капиталисте, који би посао сами вршили и повремено по извршеној колаудацији а под унапријед уговореним условима задуживали државу.

Рећи ће се, можда, да би потребно било унијети у земљу још и капитале који би потпомогли трговину, индустрију и уредан пренос. То је погрешно мишљење, ми за ово имамо доста и домаћих капитала, само ако будемо имали довољно воље и памети. Уређењем хипотекарног кредита наши новчани заводи извући ће од сељака свој новац. Шта више, улози би им порасли, јер би и приватна лица, која су зајмала сељаку, дошла до наплате свог новца и овај већим дијелом дала новчаним заводима на приплод. Кад би још било довољно увиђавности код новчаних завода, те кад би се спојили у један јак добро организован завод, могли би с обзиром на сопствени капитал, улоге и кредит, *располагати једним капиталом од 6 до 7 а можда и више милиона, што би било довољно за трговачки* кредит.

* * *

Изјава краља Карола

Букурешки лист „Универзул“ објављује интервју свога сарадника с краљем Румуније. Краљ Карол је изјавио, да би била велика погрешка, да је Румунија почела рат, док су се савезници борили против Турске. Румунија, као хришћанска земља, није могла спрјечавати рат, који се водио за ослобођење Хришћана, и акција Румуније била би онда да појача балкански блок. Само онај, који не би познавао стварне односе између Срба и Бугара, није могао предвиђати догађаје и тражити од Румуније да још у почетку интервенише

Краљ је *много раније предвидио*, да балкански блок неће дуго трајати и рекао је то Даневу, кад је био у Букурешту. Данев то није вјеровао као и други у Европи, као што није вјеровао, да ће Румуни најдаље за три недјеље прећи Дунав.

Кад је сарадник „Универзула“ рекао, да краља у Француској сматрају као арбитра на Истоку, краљ је одговорио:

„Да, тако је, нико се на Истоку не смије мећи, а да Румунија не каже своју ријеч. Улога Румуније тачно је одређена, наша је акција то потврдила“.

Краљ Карол вјерује да ће се одржати мир, јер нико на Балкану неће смјети да започне нови рат, пошто је немогуће набавити новаца за рат. Француска, банкар Балкана, неће више дати новаца за рат. Што се тиче Румуније, завршио је краљ, она ће остати велика својом снагом, увиђавношћу и вјером у будућност. Она је свјесна својих успјеха и не тражи више. Краљ Карол вјерује у блиско мирно ријешење албанског питања.

Што се тиче нових покрајина он је убјеђен да ће се добром администрацијом и благошћу успјети, да њихови становници постану добри Румуни, који љубе *своју нову отаџбину.*

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE ĐURĐE CRNOJEVIĆ

Представка Аустрије и Италије у Атини

Аустрија и Италија учиниле су у Атини одлучне кораке, да грчке трупе напусте спорно арбанаско земљиште, које су Велике Силе дале Арбанији, и да се грчка влада обвеже да њене власти неће правити никакве сметње међународној комисији, која врши ограничење јужне Арбаније. Грчко становништво, које је у јужној Арбанији у већини, ометало је рад међународне комисије и улагало јавне протесте противу припајања извјесних чистих грчких крајева аутономној Арбанији. Италија, која је у јужној Арбанији највише заинтересована, повела је акцију противу Грчке, која је сада уродила заједничким кораком талијанске и аустро-угарске владе у Атини.

Усмено саопштење

Посланици Аустрије и Италије у Атини посјетили су грчког министра иностр. дјела и усмено му учинили ово истовјетно саопштење:

Обраћамо пажњу грчке владе на тешкоће, које могу постићи Грчку услијед отежавања рада међународне комисије. Рад комисије треба да се заврши 30. новембра, а грчке трупе треба да напусте арбанаско земљиште најдаље до 31. децембра. Продужење тога рока не може се допустити због разлога политичке и привредне природе. Грчка се влада позива да све могуће учини, те да комисији не буду више чињене сметње да на лицу мјеста утврди етнографске чињенице. То је у интересу саме Грчке, пошто систематско отежавање рада комисије, што га врше грчке власти, побуђује сумњу, да те власти желе комисију невјерним податцима завести на странпутицу.

Одговор Грчке

Министар предсједник Венизелос одговорио је, да ће грчка влада издати налог својим војним и грађанским властима да комисију помажу у њеном раду и да избјегавају немиле сукобе. Венизелос је у исто вријеме додао, да се од Великих Сила нада, да ће исте такође водити рачуна о тешком положају Грчке и учинити да правда дође до побједе.

Подијељене улоге

Док је због арнаутских упада у сјеверној Арбанији Аустрија истрчала напријед и узела улогу да Србију укроти ултиматумом, а Италија јој само секундирала, — сад је противу Грчке у први ред изашла Италија, док јој Аустрија секундира.

У првом случају Италија није хтјела сувише да се испољи да не би на се навукла гњев Србије; у другом случају Аустрија се ставља у позадину, да не би противу себе озлоједила Грчку.

Бечка „Преса“, тумач мјеродавних расположења Монархије, поводом заједничког корака Италије и Грчке у Атини правда се и извињава пред грчким народом. Она вели: ми се надамо да ће Грчка дипломатија имати такта и попустити. Кад не би попустила, створила би недогледне заплете, јер би Италија ради заштите својих интереса у јужној Арбанији прибјегла оштријим војничким мјерама. А то би било кобно. То би било оно, што је Аустрија, стварањем Арбаније, по сваки начин хтјела избјећи. Самостална Арбанија — продужава „Преса“ — треба да нам даде јемство, да се на источној обали Адрије неће утврдити ни једна држава, и да ће тамо само Арбанаси имати независни државни живот, како би се на тај начин избјегла трвења међу разним силама.

Огорчење у Паризу

Париска штампа даје израза огорчењу француског јавног мишљења због представке аустро-италијанске у Атини.

Лист „Матен“ назива корак Аустрије и Италије у Атини неисправношћу према силама Тројног Споразума. Тај је корак непоштовање Француске, Русије и Енглеске, које су такође Арбанију створиле, и чије границе имају још да се утврде. Аустрија и Италија пропустише да о својем кораку обавијесте силе Тројног Споразума. Пропустише, ма да је њиховим заступницима у Лондону, Паризу и Петрограду речено, да је арбанашко питање прије свега европско. Амбасадори Аустрије и Италије нијесу ни једном ријечи помињали, да њихове владе у Атини намјеравају предати ноту.

И остали париски листови пишу у истоме смислу.

Клемансо пише у својем листу: Ако Тројни Споразум буде равнодушан према Аустрији и Италији, онда ће он тијем само убрзати подјелу Арбаније, тако да ће Аустрија узети сјеверну и себи обезбједити пут за Солун, а Италија ће заузети Валону.

„Ехо де Пари“ вели: само што бржи поновни састанак амбасадорске конференције у Лондону могао би да учини крај овоме самовлашћу.

„Тајмс“ против Аустрије и Италије

Велики енглески лист „Тајмс“ сажаљева што нота предана од Аустрије и Италије у Атини открије ва тежњу, да се балканске ствари у тренутку, кад су између Цариграда и Атине још у току преговори, упуте у немирне воде. Као и париски листови, тако и „Тајмс“ изражава сумњу, да је овдје по сриједи некаква нечиста трговина, којој су средства Арбанија и јегејска острва.

Аустрија и Русија

Полуслужбени бечки лист „Најес Винер Тагблат“ доноси чланак из пера неког аустриског политичара, у коме између осталога вели: „У нашим односима наспрам Русије догађале су се у низу читавих деценија многе промјене; ми смо већ имали и Тројецарски Савез, који је у прво вријеме био постављен на чврстој основици, а често смо пута стајали једно према другоме оружани и на ратној нози а да није дошло до оружаног сукоба. Све у свему, могли би се сви наши поменути односи у главним цртама овако означити: Русија се у својим тежњама осјећала ометана са наше стране, и зато је на оштрији или блажи начин, како кад, — било подбадањем, било звецкањем оружја, — настојавала да нас потисне и уклони с пута; она се трудила, да нас и политички и финансиски ослаби и да нам наметне што је могуће више тешкоћа. Било је дана, да је због разлога унутрашње или спољне политике, постојала једно вријеме пауза, али тада је Русија брже боље опет налазила довољно узрока, да отпочне понова са својим нападајима, зависило је често пута од расположења, или нерасположења на извјесним вишим или незнатнијим мјестима. Разумије се, да је ова руска дипломатско-агитаторска кампања добијала непрестано нове отпоре; на ударце долазили су противударци, али и ови ударци и противударци у одбрани тако су јако утицали на горде духове, да су ти противударци и одбрана изгледали само као најнеоправданије изазивање с наше стране. Већ и зато, каже се даље у чланку, требало би бити на чисто са оним што се догађало за вријеме владавине нашег цара, и шта је Русију управо покретало, да се против нас толико бори, јер тада би се најбоље видјело, да ли су узроци таког руског држања услијед најновијег развоја у европској политици, ослабили, те да ли су ти узроци у опште само пролазне или трајне природе. Претпоставља се, да ће Аустро-Угарска још често пута имати са Русијом спорова и преговора, јер изгоном и потискивањем Турака из Арбаније и Мађедоније још никако нијесу сва питања ријешена, на име питања, која интересују обје државе. Дакле истјеривање Турака са запада и средине Балканског Полуострва, вели се даље у чланку, ослободило је до душе Русију од сувише бриге и бојазни, да би ми могли продријети до Солуна, *али тиме још није ни мало отклоњена могућност нових конфликата између нас и Русије на Балкану*, а нијесу још укинуте ни супротности које постоје између балканских народа јер те супротности само још боље хране и појачавају ривалитет између обје Вилике Силе. То супарништво подгријава се још више са стране частољубиве Србије, која има план да се са Црном Гором сједини и нада се, да ће тако једнога дана Босну добити. Ово је управо горуће частољубиво оруђе у рукама руских политичара против нас. То частољубље могло им је овда онда бити и непријатно, као на пр. сада у овој пропалој фази албанског питања, али они се не могу никада са њиме потпуно раскрстити, јер Русија може још увијек требати народе, који су нама непријатељи. Она се у осталом није још одрекла, да своју силу и моћ прошири на Истоку“.

Краљ Фердинанд у Аустрији

Бугарски Краљ Фердинанд налази се у Аустрији. Већ се састао с аустро-угарским министром иностр. дјела грофом Берхтолдом. Још се не зна, која је сврха боравку Краља Фердинанда у сусједној монархији. Аустрија је Бугарској дала на рачун зајма 30 милијона круна, ма да сама оскудијева у парама. Да ли је само то циљ посјети Краља Фердинанда у Аустрији, или ће бити нешто сасвијем друго, можда ће се убзро видјети.

Краљу Фердинанду не стоје акције добро — у његовој земљи. У Бугарској је настало опасно вријеме. Политичари и прваци народни међусобно се оптужују за велику бугарску несрећу. Једни на друге бацају кривицу, али по који ивер пане и на Краља. Софиски опозициони листови јавно оптужују Краља. Њему приписују сву одговорност за несрећу, која је задесила Бугарску.

Сад вјероватно Краљ Фердинанд тражи спаса и излаза из мучног положаја. Аустрија му је једино уздање. А какво је то уздање, показаше догађаји.

Поводом боравка Краља Фердинанда у Аустрији, бечки лист „Н. Сл. Преса“ доноси чланак, који између редака открива многу тајну.

Лист пише: Први пут откако је плануо рат на Балкану Краљ Фердинанд дошао је у Аустрију. Дошао је у дворац Ебентал, из којега је започела његова владалачка каријера. У потоњој години дана он је уживао све сласти успјеха и претрпио све муке разочарања. Послије Кирклиса и Лилебургаса он је био вођа Балкана, и неколико километара стајао је са својом војском близо Цариграда. Њега су његови савезници лишили готово свијех плодова побједе, па је поврх тога морао да одсијече и један дио старе Бугарске и да га уступи Румунији.

ПОДЛИСТАК

СРБИ У АМЕРИЦИ

Загребачки «Привредник» под горњим насловом пише:

Још је сваком у памети недавна пропаст Титаника, највеће лађе на свијету. И једва је од то доба минуло подруг године или нешто више, а сад, ево, опет јављају за нову несрећу на мору, за пропаст лађе «Волтурно», која се оног мјесеца, пловећи по дебелом мору за Њујорк, запалила и изгорјела.

У именику оних, који су спасени, много је имена и наших људи, те су судећи по томе и међу погинулима многи наши такође смрт своју нашли у дебелом и немилосрдном Атлантском Оцеану.

Ено у главном свега онога, што се збило и што се досад дознало о тој страшној несрећи:

«Волтурно» кренуо је из Ротердама. На броју је било 24 путника I. и II. разреда, 540 III. разреда и 93 момка. Море је страшно бјеснило. Што се збивало на броду и какво је било путовање, о том још ниједа ништа познато. Дана 10. овог мјесеца (по новом) примио је брод «Карманија» у 2 сата 20 минута у јутро вијест, којом «Волтурно» јавља, да се налази у пламену, и моли помоћ. «Кармарнија» је смјеста кренула у помоћ. Била је то страшна борба. Огромни валови и силан ијетар бацали су брод овамо и онамо и заустављали га, а тамо негдје на пучини гори пароброд пун несрећних путника.

Послије велике борбе ипак је «Карманија» прва стигла до «Волтурна». Било је подне, но нико није мислио на јело, јер је све свладао ужас од призора, који се пред очима несрећних путника одигравао. Огромни брод првим је својим дијелом сав у пламену, а на крми се стиснуло неколико стотина људи. Напријед ватра, свуд ужасно море, које баца валове као куће... «Карманија» спушта барке, али покушај спасавања остаде без успјеха. И «Волтурно» је спустио чамац са четрдесет путника, али су га валови разбили и сви, који су били у њему, потонише се. На молбе и заклињања бројних путника пробало се још с једним чамцем, но и тај се потопио, а од свију се људи тек један морнар спасио. За цијело то вријеме слали су «Волтурно» и «Карманија» брзојавне вијести и звали у помоћ. У 4 сата послије подне примио је ту вијест један брод сјверно-њемачког Лојда и упутио се у помоћ. Спустила се ноћ, грозна ноћ, олуја на Оцеану. «Волтурно» је уз све надчовјечно гашење момчади полако сагоријевао, обасјавајући море на далеко. Дотле је већ дошло у помоћ 11 бродова, али нијесу могли ништа учинити, јер се нијесу чамци могли приближити броду. Упаљени су рефлектори, који су барем у толико помогли, да су се несрећни путници «Волтурна» надали спасењу. Око 9 сати почела се бура стишавати. Био је задњи час, јер је пожар захватио и машине. Нешто прије 10 сати зачула се страшна експлозија а огромни комади жељеза падали су као лава на околне бродове. Сада се већ није смјело чекати. Са свију 11 бродова спуштени су чамци и послије велике борбе са страшним елементом приближише се неки броду те прихватише ужета, на којијема су се путници и морнари са «Волтурна» спуштали. Спасавање је трајало цијелу ноћ и како се приповиједа, спасени су сви, који су се налазили на броду. У свему је по казивању спасено 510 особа, док их је 120 до 180 нестало. Пошто је цијела пучина претражена и није ни један човјек више нађен, наставили су сви бродови свој пут, а «Волтурно» је остао сам на мору полако догоријевајући.

Према извјештајима заповједника оних бродова, који су у помоћ дошли, била је то једна од најгрознијих морских несрећа: још ужаснија од пропасти «Титаникове», јер на њему су у неколико минута били сви ријешени мука, док је смртни страх и борба између живота и смрти на «Волтурну» трајала пуна 24 сата. «Карманија» је била у непосредној близини 21 сат, остали бродови до 17 сати, а ипак нијесу могли несрећне путнике да ослободе из њиховог грозног положаја.»

* * *

Али, још се нијесмо умирили од ове страшне несреће, а већ се јавља и за другу исто такву, која умало није плаћена опет са стотинама, можда, драгоцјених живота. Као што се, наиме, на путу из Европе за Америку упалио брод «Волтурно», тако се на путу из Америке у Европу упалио брод «Уранијум». Једва је успјело да се дио, на коме се ватра породила, одијели од осталога брода, те да се с тешком муком стигне до прве луке. Грозно је и помислити на страх онај, што га претрпјеше путници и на том броду, док се не дохватише копна. Бијаше у том тешком времену сигурно страшније страх трпјети него ли подниједти смрт, која би у трену сваког ријешила мука.

И, ето, тако с дана у дан, читамо за разне несреће на мору, које се главом плаћају, па ипак свијет иде, срља, не мари, само да се дохвати те жељене Америке, у којој мисли свак да тече мед и млијеко, и сухо злато, док се не дође и не види онде, како се љуто свак преварио и шта је Аме-

У тијем измјенама времена само је једно остало стално: благонаклоно расположење према његовој земљи у Бечу, и симпатија, којом је овдје вазда његова личност предусријетана, не мијењајући се ни у срећи, ни у несрећи. Краљ Фердинанд био се повео за савјетима оних своји држ. државника, који су будућност бугарског народа потпуно предали у руке Русије. Искуства у томе погледу бијаху рђава. Још није позната тајна, зашто се Фердинанд приклонио тој кобној политици. Аустро-Угарска као прије заступа гледиште, да је независна и јака Бугарска потреба европског мира. Највеће поштовање заслужује бугарски народ, који се одмах послије пораза без икаквих јавних потреса одао раду на подизању народне снаге, не допуштајући да се разруши његов државни живот. Тијем примјером могу да се поуче сви народи, који су у срећи охоли, у несрећи сувише мали. Бугарска није усамљена. Она има у Европи пријатеља, па и на Балкану. Закључењем мира са Турском показала је особиту државничку мудрост. Краљ Фердинанд може се овдје осјећати као у другој својој отаџбини. —

Толико „Преса". Види се, да се аустро-бугарско пријатељство продужава.

Бугарској је било мало досадашњих несрећа, па тражи нове.

Србија и Аустрија

Под натписом „Расположење у Биограду" аустриски листови доносе ово саопштење „Југословенске Кореспонденције", примљено из Биограда, како се вели, са нарочите стране:

„Изгледа, да је у пошљедње вријеме у водећим круговима српске Народне Скупштине због најновијих догађаја настао обрт у гледиштима, по којима се до сада управљала српска спољна политика. Ова чињеница стоји у вези са једном конференцијом која се одржала код српског министра предсједника Николе Пашића и на којој су учествовале све вође политичких група у Народној Скупштини.

„Министар предсједник позвао је све партијске шефове, да чује њихово мишљење о држању Србије према Аустро-Угарској у моменту, када је бечки кабинет биоградској влади предао ултиматум са постављеним роком односно повлачења српских трупа из Арбаније. Како дознајемо са аутентичне стране, све партијске вође без разлике ставиле су се у овој конференцији на гледиште, да животни интереси Србије захтијевају, да се са сусједном државом ступи не само у коректно, него и у стварно пријатељске односе. Један говорник је на тој конференцији рекао: „Ми морамо с обзиром на међународни положај тежити, да се са Аустријом постигну интимне везе", те је додао да би били оправдани сви кораци који би се предузели, да се у Бечу створе односно ових односа повољне диспозиције."

Вриједно је забиљежити и једногласне изјаве, које гласе, да се не смије заборавити држање Аустро-Угарске у првоме балканскоме рату, којим су знатно били олакшани успјеси Србије."

Биоградски „Одјек", орган самосталне радикалне странке, тијем поводом пише:

Толико, дакле, „Југословенска Кореспонденција". Да би се, пак, избјегло, свако порјешно закључивање на основу ових саопштења, која се штампају под фирмом аутентичности, морамо изјавити *да нама о овој конференцији ништа није познато* и да је цијело ово саопштење, у колико би се могло односити и на представнике наше странке, од почетка до краја проста измишљотина.

Цијело ово „аутентично" саопштење ове аустриске полузваничне кореспонденције, према томе, има карактер једне мистификације. Да ли је та мистификација била потребна коме у Бечу, или је она упућена из Биограда, ми за сада нећемо о томе правити никакве комбинације. Вријеме ће то већ само показати.

Српска влада такође је демантовала речено саопштење.

Талијани се оправдавају

Милански лист „Коријере дела Сера" доноси из Рима ово саопштење:

Утврђено је да је Пашић у својем експозеу осим силама Тројног Споразума исказао захвалност и Њемачкој, а да се није сјетио Италије. Потребно је да се о томе каже мишљење наших дипломатских кругова.

За све вријеме балканске кризе Италија је била прожета једином жељом, да се избјегне сукоб међу Аустријом и Србијом, те је овој потоњој отворено исказивала своје симпатије, само да би се отклониле све тешкоће. Кад су Аустрија и Русија тражиле ревизију букурешког уговора о миру, Италија је била за то, да се одредбе тога уговора не мијењају. Ако се Пашићева захвалност поменутим Великим Силама односи на њихово држање у арбанаском питању, можемо мирне душе да подсјетимо, да се Италија није придружила ултиматуму Аустрије. Пашићу није непознато, да се Италија, да би се избјегли изоловани или оштри кораци, у очи предаје ултиматума обратила Великим Силама, како би Србија била стављена пред пријатељски захтјев читаве Европе. У кратком размаку времена између ултиматума и повољног одговора Србије ми се нијесмо придружили никаквом кораку, док је Њемачка својем посланику у Биограду наредила да одлучно стане на страну аустриског тражења.

И у томе времену Србија је морала констатовати, да је Италија имала такво држање према Србији, да благонаклоно води рачуна о њеним интересима а да се у исто вријеме не огријеши о своје савезнике. Та посредничка улога користила је Србији много више, него да ју је Италија потпомагала и тијем дошла у сукоб са својом савезницом Аустријом. То треба да се утврди поводом преласка Пашићева ћутке преко Италије у његовом експозеу. Пашићево непомињање Италије неће промијенити талијанску политику, која се ограничава само на народне и међународне потребе, и која нема спрам Србије никаква непријатељска предубјеђења и своју политику неће учинити зависном од исказивања или неисказивања јој захвалности.

Важне политичке биљешке

Принц од Вида коначно је пристао да ступи на пријесто Арбаније.

*

Српски Пресбиро демантује вијести бечких листова, да су у Паризу искрсле сметње остварењу новог српског зајма од 250 милијона перпера.

*

Биоградски „Одјек" поводом извињавања миланског листа „Коријере де ла Сера" да Италија није била никад против Србије, вели да Италија за Србију има само лијепе ријечи, а у ствари да вазда потпомаже Аустрију противу Србије.

*

Петроградско „Новоје Времја" тврди, да су потпуно измишљени гласови у једном дијелу стране штампе као да се ради на измирењу Русије с Аустријом.

*

Бугарски државни дуг у очи великог балканског рата износио је 800 милијона перпера. За вријеме рата бугарска државна благајна издала је бонова у вриједности 300 милијона, и ако се томе додају остали летећи дугови у висини од 200 милијона — сав државни дуг Бугарске исноси: милијарду и 400 милијона перпера.

*

Загребачки листови јављају, да су између мађарске и хрватске владе настављени преговори у корист што бржег успостављања уставне владавине у Хрватској.

Бугари и католичанство

Прије неколико дана донио је лист „Фосише Цајтун" извјештај из Софије, да ће сав бугарски народ превјерити и придружити се унији, да ће бити споменик цара Ослободитеља Александра II. у знак потпуног прекида с Русијом завијен у црно и да је Словенском Друштву у Софији наређено, нека у своме статуту свуда избрише ријечи „Словенин" и „словенски".

„Славјанскија Извјестија", орган Словенског друштва петроградског, репродукује из октобарске свеске француског мјесечника „La Revue" чланак „Света столица и Балкан", чији је писац неозначени руски дипломата и књаз. Писац је стајао у пријатељским односима са покојним кардиналом Ледоховским, главом римске пропаганде. Посјетивши године 1894. кардинала затекао је код њега принцезу Клементину Кобуршку, мајку краља Фердинанда, која је вршила посредништво између свога сина и Ватикана. Том приликом изјаснио се кардинал Ледоховски да Бугарска никако није земља православна. Бугарска је црква по његовом мишљењу бугарска посебна и никако не свеопшта као што је православна и римокатоличка, а то је чини шизматичном.

Принцеза Клементина се већ онда заносила мишљу о покатоличењу Бугара. Кад је сазрело питање о пријелазу бугарског нашљедника Бориса у православну вјеру, Принцеза Клементина кренула се к папи и тужећи се на свога сина молила га је, да му то забрани. Папа, тјешећи је, рече, да је пријелаз у бугарску шизму нешто сасвим друго, но што би био пријелаз у православље. У пркос томе није хтјела књагиња Луиза, мати принца Бориса, присуствовати кад су јој сина водили да га „покрсте". Отпутовала је у Ментону, *гдје је ускоро добила папино* писмо, у коме ју је тјешио, да ће жртва, коју је принијела, на крају крајева довести католичку вјеру до велике побједе.

Од године 1895. почела је Аустрија гледати на Фердинанда Кобуршког као на свога човјека, уз чију помоћ ће се угицај Русије на Балкану свести на нулу. Уз припомоћ Аустрије папа Лав XIII даде Фердинанду Кобуршком на расположење огромне суме, да припрема земљиште за унију Бугара с Римом. Беч и Ватикан готово су зајемчили Кобургу, да ће се попети на стародревни пријесто византиских царева у Цариграду, а бугарском егзарху, да ће постати патријархом у Светој Софији. У овој големој завјери против православља судјеловали су не само хијерарси римске цркве и највише духовенство у Софији, него и католичко духовенство у Бечу и сав језуитски ред с кардиналом Штајнхубером на челу.

Од то доба Фердинанд Кобуршки непрестано је одржавао везу са римском пропагандом. Кришом радило се на пројекту великога словенскога царства на Балканском Полуоству с Бугарском на челу и с кобуршком династијом под протекторатом Аустро-Угарске. Старјешине језуитског реда долажаху у Софију и тајно се споразумијеваху с представницима бугарске цркве. Трошене су баснословне суме на то, да европска штампа велича геније Фердинанда Кобуршког тако, да би у даном тренутку изгледало сасвим природно, да се оствари.

Као згодни тренутак за то изабрано је је прољеће 1912. године. Тада је краљ бугарски уз судјеловање Беча подвезао савез са Србијом и Грчком (у савезу са Црном Гором био је већ од год. 1910?) На дан објаве рата Турској служено је у свима католичким и унијатским црквама на православном истоку свечано молепствије за успјех оружја бугарског — само бугарског; православних Срба, Црногораца и Грка нијесу се сјетили.

Остало је познато.

За сада, док се с мјеродавног мјеста не опроврг ну горњи наводи, биљежимо овдје глас цриљен из једног софиског листа, који, као што изгледа, хоће да бар паралише податке руског дипломате. Софијски лист тврди, да се сада ради на том, да се бугарски егзархат премјести из Цариграда у Софију, па послије да се *обнови јединство бугарске цркве с пра*вославном.

Дневник

Отпутовао у Никшић. Његово *Величанство Краљ отпутовао је ју*че са Њеним Кр. Височанством Књагињицом Вјером у Никшић.

Изјавио саучешће. Његово Високопреосвештенство Господин Митрополит Митрофан на дан сахране карловачког патријарха Богдановића изјавио је телеграфским путем саучешће наше цркве администратору патријаршије владици Грујићу у жалости за покојним патријархом.

Дипломатске вијести. Аустро-угарски посланик на Цетињу г. барон Гизл стављен је на расположење.

Аустриска влада тражила је од наше влате агреман за замјеника му г. Ота, пређашњег аустро-угарског посланика у Техерану.

Талијанска влада тражила је од наше владе агреман за г. Негротија, савјетника талијанске амбасаде у Бечу, који је одређен за посланика Италије на Цетињу.

Бугарско посланство на Цетињу. Софијски лист „Камбана" под натписом: „зашто је Бугарској потребно посланство на Цетињу" вели да би једини разлог за отварање бугарског посланства на Цетињу био тај, што је Цетиње одлична тачка за посматрање догађаја у Арбанији и што са потоњом даје добру везу.

Програм прославе. Одбор за свечану прославу стогодишњице од рођења Петра II. Петровића—Његоша, који сачињавају предсједник Њ. Високопреосвештенство Господин Митрополит, г. г. д-р Л. Томановић, Марко Ђукановић, Живко Драговић и Лазо Поповић, објављује овај програм:

Прослава се има извршити 3. новембра тек. год. у вароши, цркви, Владином Дому и Зетском Дому.

У вароши: у 6 сати изјутра оглашује се са три топовска метка *наступање свечаности, музика обилази варош свирајући, а варош се* почиње китити заставама. Изашиље се депутација која ће положити вијенац на гроб Петра II. на Ловћену. *Ту се има одржати и парастос.* У депутацији ће бити Његово Краљ. Височанство Књаз Петар бригадир М. Мартиновић, д-р Ст. Илић, врш. дуж. члана Великог Суда, Андрија Рађеновић и два угледнија грађанина, које општински одбор и предсједник општине одреде. Ићи ће се на аутомобилима.

У цркви: Служба Божија одслужиће се у манастирској цркви у 9 сати изјутра, а у 10 сати благодарење. Служби Божијој и благодарењу присуствују чланови Владалачког Дома, чиновништво у потпуној паради, грађанство и ученици и ученице свијех школа са својим наставницима и наставницама. Послије службе Високопреосвештени Г. Митрополит Митрофан држаће сходан говор, а при изласку из цркве пуца 21 топ и звоне звона на свијем црквама. За вријеме службе Божије почасна чета чини шпалир пред Манастиром.

У Владином Дому: Послије службе Божије у цркви, сви присутни иду у Владин Дом и намијештају се у великој сали на одређеним мјестима, а такође и почасна чета са музиком постројава се испред Владина Дома, те тако очекују долазак чланова Владалачког Дома. При доласку чланова Владалачког Дома, музика интонира Црногорску Химну а почасна чета одаје почаст. Пошто сви заузму своја мјеста, пјевачки хор отпјеваће побожну химну „Кол Славен", а затијем ће се одржати сходни говори. Говоре држе г. г. Др. Лазо Томановић, Др. Л. Војиновић, С. Махмут-беговић, један официр и једна Црногорка. *Овдје се доноси приједлог,*

рика. А већ о несрећама, које се у њој дешавају, да и не говоримо. Оне су сваком нашем човјеку пред очима: сваки секунд, и минут, и сат, и дан, гину ондје људи као муве.

За то, Србине, мани Америку, не било је. Лаћај се рада код своје куће, у својој земљи, и гдје год га нађеш, али само се чувај једног пада све, а то је: пута у Америку и Америке чемерике, јер је она скоро свима онима, који одоше у њу, било какву несрећу понијела, било да их је сасвијем упропастила, то јест да су у њој погинули, било да их је убогаљила, било да им је убила здравље за навијек, било да их је увела у рђаво друштво и пропалице од њих направила, било да им је разорила кућно гнијездо. Стотину је и хиљаду још других биједа и зала, које у Америку спремне чекају на сваког, да га спопадну, чим у њу ступи, а ето, као што се баш из пропасти «Волтурна», «Титаника» и т. д. види, још и прије.

Америка је за луде, неразумне, али за оне, који могу здраво да мисле, она није и камо среће, да је у опште није нико пронашао! сачувало би нам се хиљадама и хиљадама наше народне снаге, а земље наше српске све друкчије би тад пјевале.

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE DURDE NOJEVIĆ

да се Велика Државна Гимназија назове: „Гимназија *Петра II*“. По свршетку говора пјевачки хор отпјеваће црногорску народну химну, и овијем се свечаност у Владином Дому завршује. Сала у Владином Дому има бити претходно спремљена за свечаност и окићена овако: На прочељу има бити истакнута слика Петра II, а око ње ловоров вијенац испреплијетан тробојкама. Над сликом круна. С лијеве стране на малом столу има се поставити: Митра, штака и крст; с десне стране на малом столу има се поставити: калпак, челенка, сабља, токе и перо. Десно и лијево испод слике имају стојати два угледна стара Црногорца из доба Петра II и то два официра. Испод слике стоји написано 1813—1913. Зидови сале имају бити декорисани штитовима обавијенима ловориком, а на сваком штиту име којег дјела Његошева, или које изреке из његовијех дјела. Улазак у салу има бити такође декорисан ловориком, а с једне и с друге стране врата поставиће се два топа, које су Црногорци његовог доба узели са Жабљака.

У Зетском Дому: У 8 сати у вече приредиће ученици нашијех средњијех школа представу „Горског Вијенца“, а прије представе одржаће се сходан говор о Његошу као пјеснику. Представом руководи професор Лазо Поповић с осталим професорима. Говор држи г. Перо Богдановић. Претходно Зетски Дом има бити декорисан овако: Изнад бине слика Његошева у вијенцу и са круном, а испод ње 1813—1913. Сала има бити декорисана исто као и сала у Владином Дому, а тако и улазак. На тараци има бити постављен транспарент са натписом: „Благо томе ко довијек живи, имао се раштa и родити“. Варош и сва државна зданја имају бити освијетљена у вече, а тако и Орлов Крш, Ловћен и Табља. Декорисањем и извршењем читавог програма руководе: г. г. Марко Ђукановић, Живко Драговић, проф. Шобајић и Новосел, као и Предсједник Општине Пилетић. Ред одржава Прославни Одбор.

Личне вијести. Г. Стеван Ђурчић, почасни предсједник Српског Новинарског Удружења у Биограду, боравио је неколико дана у нашој средини, и јуче се вратио у Србију.

Питање станова. Питање станова на Цетињу свакојег дана бива све осјетније и теже. У становима се осјећа све већа оскудица. Нема их довољно, а већ о њиховој каквоћи не треба ни говорити. У томе су погледу испод критике. Не одговарају у већем дијелу ни једном од услова, који се траже од станова у најобичнијој варошици, камо ли у једној пријестоници. Како се Цетиње ушљед проширења земље очигледно намножава, оскудица у становима притискује већи дио његова грађанства. Власници кућа осјетили су ту оскудицу, и цијене становима већ према њој удешавају. Цијене су баснословне. Сразмјерно их нема таквих ни у најскупљој европској пријестоници. Има доста лица и породица, које овијех дана не могу да нађу стан. Ми ћемо са стањем живљења у нашој пријестоници дотјерати дотле, да ће то постати опште наше зло, које ће се, кад прекипи, тешко моћи брзо отклонити.

„Тарабош“. Под тијем натписом у Скадру је од краћега времена почео излазити политички лист на арбанашком и талијанском језику. Лист је, судећи по његовој садржини, ставио себи у задатак не толико да брани Арбанију и Арбанасе, колико да напада, грди и клевета Црну Гору, њене највише државне представнике и сав наш народ уопште. Нема броја тога листа, а да се у њем не напише каква ругоба противу нас. Ми веома добро знамо, ко је тај лист покренуо, ко га финансира и растура. Циљ открива својим писањем противу Црне Горе. У једном броју речени лист предлаже, да се из Скадра протјерају сви Срби. Кад бисмо и ми равном мјером одговорили, не знамо ко би извукао дебљи крај. Али ми знамо, да тај лист није орган Арбанаса, којима се натура, већ каквог туђинског тајног фонда, па зато му и не дајемо велику важност.

Киша. Јуче је пала јака киша са јужним вјетром, која је пријатно рашчистила ваздух, а на Цетињу учинила крај нездравој прашини по улицама.

Вријеме је промјењљиво, и судећи по барометру, кише ће још бити овијех дана.

Склептана држава

Под горњим натписом бечки лист „Цајт“ доноси овај чланак:

Предстоји нови корак Тројнога Савеза због Арбаније. Како је наведено дипломатија Тројног Савеза учинила је да српска војска остави посједнуте тачке сјеверне Арбаније, сад ваља нагнати грчку војску, да се повуче из јужног краја Арбаније. Према одлуци лондонске конференције амбасадора грчка војска има се повући до 31. децембра. Италија, што јужну Арбанију сматра за своју интересну сферу, даје Грцима већ сад преко својих полуслужбених новина Consilium abeundi. Међутим ће Европа бити можда узнемирена још два мјесеца дана борбом полуслужбене штампе о дипломатским преговорима.

А како је наш дипломатски успјех у Сјеверној Арбанији политички неуспјех, јер је затегнуте односе међу нама и Србијом заоштрио и даље у недоглед, то ће политички успјех Италије у јужној Арбанији испасти политички још горе. Прво ће на сву прилику трајно погоршати грчко-талијанске односе, што није баш корисно за Тројни Савез, јер је уз Грчку Њемачка. То су жртве, што их обје заштитне силе приносе будућој арбанској држави од свог сопственог политичког капитала. А да ли ће будућа арбанска држава вадјети отуд велике користи? У то се могло живо сумњати још за нашег демарша.

Пишући даље о стварању Арбаније, лист наставља: Воља Италије показала се као у толико махова тако и сад јача од воље Аустро-Угарске, која пропаде са својим предлогом о мађама сјеверне Арбаније. Италија би могла проћи са својим предлогом. Тако постаде склептана држава Арбанија, чије су погрешно одређене мађе историско-географски документ за тезу, да гдје Аустрија и Италија заједно раде, утицај Италије доминира, па ма стварно и гори. Бојати се, да и даљи развој арбанаске државе не буде само наставак доказа ове тезе.

Погреб патријарха Богдановића

У недјељу прије подне сахрањено је тијело унесрећеног патријарха Лукијана Богдановића веома свечаним начином у гробницу патријаршије у Ср. Карловцима. Свечаном чину присуствовао је многобројни народ из свију крајева Хрватске и Славоније, јужне Угарске као и из Србије, те се број учесника рачуна на преко 20.000 особа. Тијело је благословио владика Грујић уз асистенцију читавог свештенства и онда је кренула тужна поворка према гробници. На челу поворке ишао је администратор владика Грујић са читавим епископатом и свеукупним свештенством патријаршије, као и депутације разних друштава и корпорација са заставама и вијенцима.

Иза мртвачког сандука ишао је заступник цара и краља Фрање Јосифа загребачки зборни заповједник барон Ремен са заступником краља Петра генералом Божом Јанковићем, заступник заједничке владе државни тајник барон Кази, заступник земаљске хрватске владе Хидегети, сријемски велики жупан, одасланство римокатоличког свештенства са ђаковачким бискупом д-ром Кранцем и каноником Војнићем на челу, чиновнички збор и остала публика. Пред патријаршиском гробницом опојано је тијело још једном и онда однесено у гробницу, гдје је сахрањено у мраморном саркофагу поред земних остатака патријарха Бранковића на вјечни починак. Барон Ремен и генерал Јанковић, којима је публика приредила бурне овације, отпутовали су на вече, док је већина осталих учесника отпутовала већ послије подне истог дана.

Из народа

Парастос изгинулим јунацима.

Пишу нам испод Острога:

На 17. октобра ове год. давао је мјесни капетан г. Марко Радошевић у Св. Тројици у Ман. Острогу годишњу службу са парастосом за покој славно погинулих и умрлих јунака из батаљона вражегрмског, који у пошљедњем црногорско-турском рату јуначки жртвоваше своје животе за част своје миле домовине, за проширење исте и за ослобођење из ропства своје потлачене браће од петвјековног угњетача.

Служби и парастосу присуствовао је командант Бјелопавлићске Бригаде, г. ком. Лука Поповић са официрима; народ из племена обојег пола и мјесни учитељ г. Илија Мијушковић са ђацима, а чинодјејствовао је високопречасни г. Игуман Леонтије Нинковић настојатељ Ман. Острога, који је по свршеном парастосу држао значајни и у славу изгинулих јунака дирљив патриотски говор.

Разне вијести

Границе Јужне Арбаније. Римска „Трибуна“, поводом противрјечних новости стране штампе односно граничних питања између Арбаније и Грчке, подсјећа на једнодушне, дефинитивне одлуке, донијете на састанку амбасадора у Лондону. „Трибуна“, у осталом, истиче неоспорно арбански карактер тих предјела. Конференција амбасадора ријешила је да међународна комисија има да одреди, који ће крајеви припасти Арбанији, а који Грчкој на основи географских и етнографских разлога, не водећи рачуна о политичким манифестацијама. Скуп амбасадора ријешио је, да комисија отпочне рад 1. септембра, да га сврши до 30. новембра и да грчке трупе евакуишу арбанску територију до 31. децембра.

Грчка, или бар грчка удружења с одобрењем грчке владе, чине све могуће да омету радове интернационалне комисије, у нади да ће на неодређено вријеме заузети арбанске територије и изиграти једнодушне одлуке амбасадорске конференције.

Очевидно је, да двије Велике Силе, више заинтересоване, Италија и Аустро-Угарска не могу пристати да се ухвате у такву клопку и да остале Велике Силе неће ући у такву игру и да је по томе логично и природно, да факт, да грчки елементи спрјечавају комисији додир са мјесном популацијом, одјене као доказ да је то становништво арбанско и да је исто тако логично, да Грчка, кад не допушта комисији да довриши посао у року одређеном у Лондону, да то није разлог за одлагање евакуисања грчких трупа послије 31. децембра. А служи се помирљивом циљу ових Великих Сила, ако се Грцима стави на знање гледиште двију јадранских сила, јер ако грчка опструкција престане, комисија још има времена да послове сврши до 30. новембра.

Изјава Сазонова. Изгледа да су изјаве г. Сазонова произвеле непријатан утисак у политичким круговима Турске. Полузванична штампа рђаво се изражава о њима. Она једнодушно изјављује, како Порта и сама признаје потребу реформа у Анадолији, али да ће она одбити сваки покушај страног мијешања.

Телеграфски извјештаји

Ненадићева афера

Биоград, 23. октобра

Вијест лансирана из Софије против части Ненадићеве потпуно је неоснована. Ненадић се налази при руском посланству у Софији, у истом својству као и један бугарски званичник при руском посланству у Биограду. Тим оптужбама је сврха да се поколеба положај Ненадићев, кога су и раније клеветали у Софији, али је пред судовима остала неокаљана част Ненадићева, чиновника министарства спољних послова који је добро познат у Софији у свим одношајима и чија је мисија да штити српске поданике у Бугарској. Никад Ненадић није учинио ма што, што би могло бити недостојно, јер је човјек од такта и лојалности. — Српски Пресбиро.

Нови талијански посланик у Биограду

Биоград, 23. октобра.

Данас у 11 сати пред подне Краљ је примио у свечану аудијенцију, по уобичајеном церемонијалу, новог италијанског посланика у Биограду, Барона Сквити-а, који је Краљу предао своја пуномоћија. Пријему је присуствовао предсједник Министарског Савјета, Пашић. — Биоградски Пресбиро.

Веза Трста с Арбанијом

Беч, 24. октобра.

Влада је поднијела парламенту на одобрење конвенцију са Лојдом, у сврху што бржег саобраћаја Трста са Арбанијом. — Бечки Кор. Биро.

Судар возова

Мелун, 24. октобра.

Синоћ су се сударила два воза, те је 40 особа усмрћено, а велики број рањено. — Бечки Кор. Биро.

Бугарска и Србија

Софија. 24. октобра.

С погледом на честа изазивања са српске стране на граничној зони, бугарска влада желећи да се избјегну сви инциденти, који би могли довести до тешких пошљедица, замолила је руско посланство да учини у Биограду потребне кораке. — Бечки Кор. Биро.

Бугари и Грци

Софија, 25. октобра

Влада је преко француског посланства позвала грчку владу, да се прекине са антибугарским насиљима у Македонији, иначе такве репресалије би могле изазвати сукобе између Грка и Бугара. — Бечки Кор. Биро.

Бугарски Краљ у Бечу

Беч, 25. октобра.

Цар је примио јуче у аудијенцију краља бугарског. Краљ и Берхтолд измијенили су посјете. — Бечки Кор. Биро.

У корист мира

Париз, 25. октобра.

Влада руска и француска учиниле су представке у Цариграду у сврху скорог закључења мира. — Бечки Кор. Биро.

ОГЛАСИ

МОЈ БРАТ Перо Врбица, који је као војник цетињско-његушког батаљона учествовао у бојевима на Брегалници и према љекарском увјерењу тамо допао рана и ушљед тога био у I. пољској болници Моравске Дивизије, — није се повратио у своју отаџбину са Дечанским Одредом. Од 6. јула, како му је у болници Моравске Дивизије зрно извађено, о њем нема никаква гласа, због чега молим свакога, који би о њем што дознао, да ме извијести, да знам је ли жив и гдје се налази.

Цетиње, 25. октобра 1913.

Поручник **Крсто Врбица**,
официр дворске страже.

1,3

СКЛАДИШТЕ ДРВА ЗА ГРАЂУ

на велико — на мало

ПАРЦИСО ДЕТОНИ, ЗЕЛЕНИКА (Бока Которска)

ГЕНЕРАЛНО ЗАСТУПСТВО ЗА ЦРНУ ГОРУ НАЈБОЉЕГ И НАЈЈЕФТИНИЈЕГ МАТЕРИЈАЛА ЗА ПОКРИВАЊЕ КРОВОВА — „ZENITH“

Цијеник тачни, прорачун бадава.

п. п. бр. 16, 15,25

П. п. бр. 15 1—50

Штампа Кр. Ц. Државне Штампарије

Власник и одговорни уредник **Радомир Орлински Кривокапић**